

A post-apocalyptic street scene. Two figures in long, heavy, hooded coats and backpacks walk away from the viewer down a dusty street. The street is lined with old, multi-story buildings, some of which appear damaged or overgrown. A utility pole with many wires stands on the left. The sky is overcast and hazy, creating a somber and desolate atmosphere. The overall color palette is muted, dominated by browns, greys, and a pale yellowish-green from the haze.

ZEMĚ V TROSKÁCH

KRISTÝNA SNĚGOŇOVÁ

ZEMĚ v TROSKÁCH

ZEMĚ v TROSKÁCH

KRISTÝNA SNĚGOŇOVÁ

FANTASTICKÁ
EPOCHA

*Komorowskému
z lásky*

© Kristýna Sněgoňová, 2021, 2024

Illustrations & Cover art © Žaneta Kortusová, 2021, 2024

Czech edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2021, 2024

ISBN 978-80-278-0200-5 (print)

ISBN 978-80-278-1473-2 (ePub)

ISBN 978-80-278-1474-9 (mobi)

ISBN 978-80-278-1475-6 (pdf)

Část první

NAHOŘE

1.

„Máme před sebou nejhorší část,“ zamumlal muž a zvedl svítilnu obalenou kusem hadru.

Úzkou škvírou pronikalo ven jen tolik světla, aby si mezi ocelovými nosníky a drolícími se betonovými trámy nezlomili nohy. Kdyby se to někomu z nich stalo, ostatní by ho dál nesli jen sotva – ale nechat ho kvílet mezi sutinami nemohli, protože kdyby ho našla hlídka, mohla by ho donutit mluvit. Převaděč, šlachovitý muž s páskou přes oko, jim neřekl skoro nic, co by se dalo použít proti Síti, ale stačilo, aby hlídka zaslechla nebožáka volat o pomoc dřív, než se ostatní dostanou do šachty, a začala by je pronásledovat. Ve svém složení – s malými dětmi a starým manželským párem na konci skupiny – a mezi troskami tovární čtvrti by jí daleko neutekli.

Gabrysz pozoroval převaděčova záda a uvažoval, jestli by v takovém případě poslal ostatní napřed, vrátil se a zraněného umlčel. Protože pokud by to neudělal převaděč, musel

by to udělat někdo z nich. A na rozdíl od většiny by to Gabrysz dokázal.

I tak ale doufal, že muset nebude.

Nechtěl za sebou tu noc nechat žádné mrtvé.

Stará část slovenské župy byla už dlouho opuštěná. Před deseti lety se Visegrádem prohnala vlna černého kašle a dopadla především na chudou slovenskou župu. Ta byla plná ubytoven, ve kterých sdílelo jednu místnost i deset lidí a kde se choroba rychle a snadno šířila. Většina nakažených si služby doktora dovolit nemohla, nemocnice pro chudé nezvládla nápor nemocných a ostatní visegrádské župy ze strachu omezily možnost volného pohybu. O velkou část levné pracovní síly tehdy město přišlo a dodnes se z toho nevzpamatovalo. Spousta výroben a dílen zavřela. Z tovární čtvrti se stalo neutěšené místo. Zchátrala a hlídky se v ní ukázaly málokdy.

Navíc převaděč vybral noc, kdy to poslední, co Visegrád zajímalo, byla skupina lidí plížících se tmou mezi ruinami.

Jenže náhoda...

Náhoda.

Judyta se začala chvět.

Gabrysz skoro cítil, jak z ní do tmy sálá strach. Jednou rukou ji objal kolem ramen.

Bylo to poprvé, co se jí dotkl sám od sebe, od chvíle, kdy mu řekla o Síti.

„To je zimou,“ zalhala.

Gabrysz neřekl nic.

Už tak se musel přemáhat, aby ruku zase nestáhl. Dotek těla, vedle kterého posledních pět let lehával, ho pálil přes halenu i vlněný pléd.

Napadlo ho, jestli vedle ní dokáže ještě někdy usnout.

Nikdy toho moc nenaspal, ale představa, že další noc stráví na povrchu, že ho Judyta zezadu obejmě nebo se mu schoulí v náruči, se mu najednou zdála neskutečná.

Opustit město byl Judytin nápad.

Zнала svého muže. Bylo jí jasné, že nechce nejenom utíkat, ale ani o útěku mluvit, protože ten byl v rozporu se vším, čemu věřil. Ale ona si nemohla pomoci, a tak mluvila sama. Dny, měsíce, skoro rok. Napřed jen naznačovala, potom začala přesvědčovat, a nakonec vydírat. „Když nepůjdeš s námi,“ řekla jednou večer, „vezmu Luizou a odejdeme samy.“ Nikdy se mezi nimi nedalo mluvit o velké lásce, ale v tom okamžiku, kdy mu dala na vybranou, suše a věčně, jako by nemluvila o zločinu, který se ve Visegrádu trestal smrtí, si byl Gabrysz jistý, že ji udá.

Stál u stolu, díval se na ni a uvažoval, jestli by to dokázal.

Ve skutečnosti neměli moc společného, víc se potkávali, než aby spolu opravdu žili, a netušili ani, jak jeden bez druhého tráví volný čas. Gabrysz měl neurčitou představu, že se Judyta schází s polskými volnomyšlenkáři, které ale nepovažoval za nebezpečné, a tak když se před ním poprvé zmínila o Síti, otřásl jím to. Chvíli to považoval jen za výstřelek ženy, které dával dost na to, aby si toho pomalu přestávala vážit, ale pak si uvědomil, s jakou samozřejmostí o Síti mluví. Netušil, proč se rozhodla utéct, a ona to nedokázala vysvětlit tak, aby to pochopil, pokud to vůbec smysluplné vysvětlení mělo. „Pálí ji dobré bydlo,“ řekla by nejspíš jeho matka.

Možná měl Judytu udat už tehdy.

Možná...

Luiza by zůstala s ním a Judyta by i se svými nebezpečnými nápady a hrozbami zmizela.

Při té představě ucítil úlevu a hrůzu současně. Svým způsobem svou ženu miloval, i když se ani po letech manželství nemohl zbavit hořkého pocitu, že čekal víc, že tohle nemůže být všechno, že se možná jen naučil

spokojit se s tím, co má. Někdy v noci nemohl spát, díval se do stropu a cítil se podivně podvedený. Potom si pokaždé vzpomněl na Luizy. Od chvíle, kdy ji vzal poprvé do náruče, věděl, že by pro ni zabil i umřel. Když se narodila a on sledoval, jak ji porodní bába mne mozolnatými prsty, dokud konečně nezalapala po dechu a nerozplakala se, měl pocit, že musí Judytu chránit a starat se o ni už proto, že mu dala Luizy. Kdyby ohlásil, že se Judyta stala součástí Sítě a chce mu unést dceru, odsoudil by ji tím k smrti. A i kdyby prosil o to, aby ji nechali žít, a oni by ji žít nechali, zbavili by ji občanských práv, vyhnali z domu a sebrali jí jméno.

To... nemohl.

I když žila spíš vedle něho než s ním, vzala si ho a porodila mu dítě – a na to nedokázal zapomenout.

A ona to věděla.

Když mu řekla, že ho i s Luizou opustí, beze slova vyšel do noci. Chodil ulicemi polské župy, až dokud nezačalo svítat. Potom se vrátil do domu. Judyta připravovala snídani, a když stál na prahu kuchyně už moc dlouho, ohlédla se přes rameno. „Půjdeme všichni,“ slíbil a bolestně si přitom uvědomoval,

jak moc ho to bude stát. Jak moc to bude stát je všechny. Judyta se usmála.

Netušil, o čem se na schůzkách Sítě mluvilo, čím Judytu přesvědčili, že zvládnou utéct a začít znovu, od začátku, a proč si myslela, že to bude dole lepší než nahoře. Když občas spustila o tom, že jsou na povrchu místa, která si ani nedokáže představit, pokaždé ji zarazil. Nic z povrchu si představovat nechtěl. Od okamžiku, kdy souhlasil, že Visegrád opustí, se soustředil jen na to, aby se jim to povedlo. Pokoušel se nemyslet na to, co opouští, ani na to, jaké to bude na zemi.

Nebylo to snadné.

Když procházeli zpustlou tovární částí slovenské župy, táhnoucí se podél stometrové obvodové zdi, jako by za všechna ta léta porostla plísní ruin, Gabrysze poprvé napadlo, že to nezvládnou. Snažil se tu myšlenku zahnat, ale najednou, mezi prázdnými budovami s vysklenými okny, si tím byl až hrůzostrašně jistý.

Nezvládnou to.

Hlídka je chytí u ústí nepoužívané výtahové konstrukce, možná o nich dávno ví a jen se baví tím, jak hloupí jsou. Představil si, že na ně každou chvílí někdo zavolá „Stát!“,

a protože se pár z nich nezastaví, začne hlídka střílet. On strhne Judytu s Luizou přivázanou ve vaku na zádech na zem, a zatímco budou ostatní prosit a plakat, bude klečet s rukama za hlavou a čekat, až k němu dojdou. Hlídka zvedne lucernu, pruh světla sklouzne po starém manželském páru, po ženě se dvěma dětmi, po jednookém průvodci... a pak jako žalující ukazováček namíří na něj.

Panebože, víš, kdo to je?

Ne, to není možný!

Nakonec snad uvěří, ale určitě nepochopí, proč zrovna on.

Když se prodíral kopřivami zarostlou cestou mezi dvěma hromadami sutí, sám to nechápal.

Ještě pořád se mohl zastavit. Popadnout Judytu za ruku, zacpat jí pusy a odtáhnout ji domů, i kdyby kousala a škrábala. Nebo jí alespoň vytrhnout Luizou. Aspoň Luizou.

Dívka spala – večer jí dali vypít hrnek makového mléka –, z pootevřené pusy jí stékala slina, vlasy na čele měla spleené potem, ruka, která vyklouzla z popruhu, se jí houkala podél matčina boku. Až se probudí, bude už na zemi. Na novém, neznámém místě, které bylo podle Judyty o tolik lepší než

Visegrád ukotvený na vrcholu konstrukcí. Jedno z měst, které kdysi dávno postavili jejich předci, aby aspoň část lidstva zachránili před katastrofou. „Proč myslíš, že nezůstali na povrchu?“ ptal se Gabrysz Judyty, když mu říkala, že je dole všechno lepší.

„Asi měli důvod,“ uznala Judyta nedbale, jako by žádný nemohl být dost dobrý, „ale je to už... kolik? Sto padesát let? Za tu dobu se všechno změnilo.“

Nemohla to vědět. Nemohla vědět víc, než co jí řekli v Síti, a to určitě nebylo víc než...

Průvodce zvedl ruku a zatnul ji v pěst. Současně svítilnu zatemnil úplně a cesta se ponořila do hluboké černoty.

Všichni zastavili.

Luiza ze spaní zamlaskala.

Do ticha něco zacvrkalo.

Cvrček.

Ti se drželi spíš kolem lázní a pekáren než ve studené tovární čtvrti slovenské župy. A ani tam jich nebylo moc. I když byl Visegrád druhé největší město v Evropě a město nejnižše položené, na cvrčky tu bylo po většinu roku chladno. Ale byli tu.

Lidé z ostatních měst prý spoustu věcí neznali – někteří dokonce ani netušili, že je

měst víc –, ale Visegrád dokázal ve svých obvodových zdech zachovat život co možná nejpodobnější tomu ztracenému, nebo se to tak aspoň říkalo. Gabrysz sice nevěděl o nikom, kdo by znal někoho, kdo si pamatoval, jaké to bylo na povrchu, ale představu o tom měl lepší než většina lidí ve městě. Mohl za to Piotr, jeho otevřenost a obrovská knihovna. Gabrysz lapal po dávno zapomenutém jako po dechu, a dokud byli s Piotrem malí, snili o tom, že se na zem podívají, že zjistí, co se tam doopravdy stalo, že se budou procházet mezi troskami původních měst, které na obrázcích v knihách vypadaly větší a krásnější než cokoliv, s čím se v životě setkali. Jenže pak začali dospívat. Piotr snít přestal. Možná od začátku věděl, že se ten sen nesplní.

A možná věděl i to, že by toho neměli litovat.

Ticho nečekaně a drásavě přerušilo zvonění zvonů.

Bim. Bim. Bim.

Jeden po druhém se přidávaly ze všech visegrádkých zvoníc, kostelů i hlásek prezidentského paláce.

„Prezident je mrtvý,“ zašeptala stará žena, která napadala na jednu nohu, a pokřičovala se.

Všichni ji napodobili, dokonce i Gabrysz, přestože se mu nic nezdálo těžší než zvednout ruku a dotknout se čela. Chvěla se mu a zima za to nemohla určitě.

Prezident je mrtvý.

Ať žije prezident.

Stáli a poslouchali vzdálené odbíjení zvonů, dokonce ani průvodce se je nesnažil popohnat. Jako by se na okamžik zastavil život v celém městě a ani oni se neodvažovali pohnout. Proto si ale dnešní noc vybrali – prezidentův stav se prudce zhoršil a pozornost celého Visegrádu byla upřená k paláci. Poslední, o co se hlídky staraly, byla zanedbaná tovární čtvrtě.

Když přestal bít poslední zvon, ticho se najednou zdálo ohlušující.

Průvodce znovu propustil ze svítilny proužek světla. „Jdeme.“

Úzkou stezkou mezi hromadami špinavého písku, dlaždic a kamení je dovedl ke konstrukci. Zvedala se vysoko nad obvodovou zdí města, spolu s mnoha dalšími, obrovská a temná. Na vrcholech dvaceti visegrádských konstrukcí byla červená výstražná světla, aby do nich nenarazily vzducholodě. I na téhle, i když byla už dlouho nepoužívaná. Tech-

nici ji udržovali ve slušném stavu jen proto, aby se nerozpadla a nezavalila první domy za ochranným pásmem – i kdyby se horní část konstrukce něco stalo, na tu spodní, nosnou, natož na stabilitu města, by to vliv nemělo.

Visegrád bylo nejenom druhé největší evropské město v oblacích – město, které kdysi dávno zvedli do vzduchu, aby ochránili lidi uvnitř před zmarem na povrchu –, ale mělo i druhý největší počet konstrukcí, mnohem mohutnějších, než měla města ostatní. O jejich údržbu se visegrádští technici v červených kombinézách s bílou orlicí na zádech starali odpovídajícím způsobem a číslo 20 bylo výjimkou jen proto, jak to vinou černého kašle dopadlo s tovární čtvrtí.

Nákladní výtah konstrukce technici dávno vyřadili z provozu a tam, kde byl kdysi vstup do kabiny schopné pojmout dva vozy s tahouny i klusáky pro pozemní průzkumníky, zela jen černá díra, jako bezzubá ústa otevřená k výkřiku.

Průvodce se zastavil. „Tudy se dostaneme dolů.“

„Bez kabiny?“ zeptala se brunetka s tenkou jizvou pod okem. Vlasy měla stažené do uzlu, takže i navzdory nedostatku světla vynikla

oválná tvář s oblou bradou. Byla spíš menší, ale měla postavu člověka zvyklého udržovat se ve formě. Gabryszovi se i ve tmě zdála povědomá. Doufal, že je to jen pocit. „Skočíme a budeme půl kilometru plachtit?“

„Uvnitř šachty zůstaly servisní schody,“ vysvětlil průvodce a zvedl svítilnu. Tma před nimi paprsek světla spolkla, jako by prošel neviditelnou oponou a zmizel. „Jsou úzký a nemaj zábradlí, ale když se budete držet zdi, zvládnete to.“

Gabrysz si představil pět set metrů schodiště klesajícího do temnoty. Judyta možná taky, protože nahmatala jeho ruku a propletla s ním prsty.

Stiskl je.

Průvodce se svítilnou se do šachty vydal jako první, následovala ho brunetka a nemluvný podmračený muž, možná její manžel, i když se Gabrysz nedokázal zbavit dojmu, že mu v souvislosti s nimi uniká něco, co by nemělo. To držení těla? Způsob, jakým se pohybovali?

Za nimi šla rodina se dvěma dětmi uspanými podobně, jako Judyta uspala Luizu. Celkem se jich dnes v noci rozhodlo utéct patnáct nebo šestnáct. I když byly čtyři

z toho spící děti, Gabrysz měl nepříjemný pocit, že je skupina moc velká na nepozorované proklouznutí z města a moc malá na to, aby se ubránila, kdyby ji na povrchu napadlo cokoliv z toho, o čem se nahoře šeptalo. „Na povrchu není nic jiného než nahoře,“ namítala Judyta, když se pokoušel jí rozhodnutí rozmluvit. Od Piotra leccos zaslechl. I kdyby byla polovina z toho přehnaná, ta druhá byla hrozná a jemu se nechtělo to pokoušet.

„Tak proč tam chceš?“ zeptal se. Judyta obrátila oči v sloup.

„Víš, jak to myslím. Není tam nic, čeho bychom se měli bát. Jen život takový, jaký si ho uděláme.“

„To i tady,“ připomněl Gabrysz. „Udělal jsem nám tu život, o jakém jsme snili. Nebo jsem si aspoň myslel, že jsme o něm snili.“ Judyta zavrtěla hlavou.

„Jenže my patříme na zem.“ O povrchu ve skutečnosti nevěděla nic a ani o to nestála. V jejích představách to možná bylo místo, kde bude konečně šťastná, i když ji Gabrysz podezíral, že sama neví, co jí ke štěstí chybí.

Šel jako první, aby mohl Judytu s dítětem na zádech zachytit, kdyby ztratila rovnováhu

a začala padat. Ticho bylo duté, tma v šachtě hluboká. Paprsek světla z průvodcovy svítilny, který poskakoval před nimi, ničemu nepomáhal – klamal a Gabrysz měl chvílemi pocit, že je průvodce dávno dole. Ale dolů bylo daleko.

Představil si, co by se stalo, kdyby svítilna náhle zhasla a šachta se ponořila do temnoty. Byli by slepí a hrůzou i hluší, ponecháni napospas na neznámém místě. V jedné ruce svíral vak, druhou se dotýkal zdi. Baterku měl, ale zasunutou v kapse batohu na zádech. Než by ji vytáhl, lidi kolem by mohli propadnout panice a ta by na úzkých schodech pro některé z nich znamenala konec. Jediné, co by v takové chvíli mohl, bylo tisknout Judytu s Luizou ke zdi a doufat, že je nikdo nesmete.

Servisní schodiště klesalo dolů po vnitřním obvodu šachty, v každém rohu bylo odpočívadlo velké sotva na to, aby se na něm člověk pootočil správným směrem. Průvodce nelhal, v nitru konstrukce nebylo žádné zábradlí, kterého by se mohli chytit a znovu získat ztracenou rovnováhu.

Jeden špatný krok znamenal dlouhý pád do hlubiny.

Šoupavé zvuky, šmátrání rukou po studené zdi a zrychlený dech se nesly šachtou,

dopadaly na dno a vracely se nahoru propletené a zkreslené ozvěnou. Za Judytou sestupoval starý pár. Muž se snažil kulhající ženě pomáhat, ale i tak za ostatními zaostávali čím dál víc. Šeptem ji uklidňoval i pobízel, s každým dalším odpočívadlem se mu do hlasu vkrádalo víc nervozity. Gabrysz uvažoval, že by jim nabídl pomoc, ale pak si vzpomněl, co se bude muset naučit na povrchu – starat se jen o sebe a svou rodinu. Na neznámém místě, bez vazeb a lidí, na které byl zvyklý, si nebude moct dovolit nést břemeno v podobě laskavosti.

Zastavil se na odpočívadle a Judyta nad ním. Otočil se a naslepo pohladil Luizou po vlasech. Oddechovala ztěžka a čelo měla horké. Možná jí toho makového mléka neměli dávat tolik.

Netušil, jak dlouho už šachtou jdou; na záěstí měl hodinky, ale i kdyby se zastavil a vyhrnul si rukáv, okolní temnota byla neprostupná.

Někdo vpředu zakašlal.

„Pst!“

Šepot starce zezadu byl čím dál tišší.

Gabrysz se naklonil k Judytě. „Řeknu průvodci, ať zpomalí.“

„Proč?“

„Ti dva za námi mu nestačí.“

„To ale není naše starost,“ namítla Judyta.
Gabrysz semkl rty.

Nebyla.

Každý z nich do toho šel sám za sebe. Zprostředkovatel, kterému za převod zaplatili, jim naznačil, že to nebude snadné, i když se nezmínil ani o šachtě, ani o ničem z toho, co je čeká na povrchu. Možná aby nemluvili, kdyby se něco pokazilo a oni před odchodem padli do rukou vyšetřovatelů. Ale i tak...

Panebože, i tak...

Na úzkém schodišti se dva lidé bezpečně vyhnout nemohli, a tak Gabrysz přes hlavy ostatních zavolal: „Počkejte na ty vzadu!“

„Držte hubu!“ zasyčel kdosi, ale zdálo se, že průvodce opravdu čeká – světlo vpředu se zhouplo, potom zastavilo.

Judita se kolem Gabrysze protáhla, možná aby mu dala najevo, že s ním nesouhlasí.

Stařec dohnal Gabrysze jako první.

„Děkujeme vám,“ zašeptal. „Moje žena má nemocné nohy. Kdysi jí při výslechu...“

„To je jedno,“ zarazil ho Gabrysz. „Zkuste nezůstávat moc pozadu.“

„Držte, sakra, huby!“

Tentokrát ženský hlas se odrazil od zdí. Gabrysz si nepamatoval, komu patří. Uprostřed temnoty jako by se ozval ze všech stran současně.

Znovu se pohnuli.

Když žena za Gabryszem začala zaostávat, nabídl: „Mohl bych vám aspoň něco vzít.“

„Gabrysz,“ napomenula ho potichu Judyta.

„Jste hodný,“ začal muž. „Moje žena má...“

V tu chvíli se za ním ozval hrozný zvuk.

Za jiných okolností by na něm nic hrozného nebylo – někdo uklouzl, zalapal po dechu a pokusil se chytit zábradlí. Jenže tady žádné zábradlí nebylo.

Tmou kolem Gabrysze cosi proletělo.

„Anielo!“

Stařec se vrhl za svou ženou do prázdna. Gabrysz se ho pokusil popadnout kolem pasu a strhnout pod sebe, ale povedlo se mu zachytit jen popruh jeho batohu. Mužova váha mu podtrhla nohy, ramenem narazil do Judyty. Ta zaječela, ztratila rovnováhu a dopadla na schody.

Kožený popruh se Gabryszovi zařízl do dlaní. Zatnul zuby a pokusil se zapřít nohama, ale nebylo o co. Klouzal po drolicím se kameni k okraji a netušil ani, jak daleko ten okraj je.

Zepředu se ozývaly hlasy a znásobené ozvěnou poletovaly sem a tam.

„Svatá Maria, Matko Boží!“

„Spadl někdo?!“

„Pomozte mu!“

„Anielo!“ řval stařec a zmítal sebou, jako by si vůbec nevšiml, že jediné, co ho drží naživu, je Gabrysz.

Ten cítil, jak mu prsty jeden po druhém kloužou po popruhu. Horečně uvažoval, jestli by muže dokázal rozhoupat a hodit na odpočívadlo pod sebou, netušil ale ani, jestli by tím jen nesrazil někoho dalšího. Kdo si se k němu zespondu pokoušel prodrat, ale na schodech bylo tak málo místa, že ostatní začali křičet, aby toho nechal.

„Zkuste se chytit!“ zařval Gabrysz na starce.

Ten ale neposlouchal. „Anielo!“

„Zmlkněte, nebo nás najdou!“ zaječel ženský hlas.

„Pomozte mu toho chlapa vytáhnout!“

„Kristepane, přestaňte se tlačit!“

„Zmlkněte!“

„Pusť ho.“ Ta slova zazněla tiše, a přesto je Gabrysz zaslechl jasněji než všechna ostatní. Byla to Judyta. „Pusť ho, Gabrysz, nebo nás zabije všechny.“

Gabrysz zatnul zuby ještě víc.

Nepustím.

Muž se houpal, kopal nohama, vřískal. Prsty se Gabryszovi začaly rozevírat, nohy mu klouzaly po kameni.

„Vezměte ho za nohy!“ zakřičel na ostatní, když pochopil, že od starce se spolupráce nedočká. „Stáhněte ho na schody!“

Někdo bolestně vřískl.

„Sundejte ten hadr, kurva!“ obořil se kdosi na průvodce. „Potřebujeme víc světla!“

„Gabrysz, mysli na nás,“ zašeptala Judyta. „Pusť ho.“

Nepustím.

Nemůžu.

Judyto... nemůžu.

Popruh mu vyklouzl ze spálených dlaní.

Starcovo tělo narazilo do schodiště, strhlo kohosi dalšího. Řev na okamžik zaplnil celou šachtu a potom se hluboko pod nimi ozval dutý náraz a kovové cinkání, jako když se obchodníkovi po pultu rozkutálí mince.

A ticho.

Někdo divoce oddechoval, někdo plakal, někdo se modlil a někdo pod Judytou zuřivě šeptal cosi, čemu Gabrysz nerozuměl a byl za to rád.

„Stálo ti to za to?!“ zařval kdosi směrem nahoru.

Gabrysz si rozechvěle promnul oči. Dlaně měl rozedřené do krve. „Snažil jsem se ho zachránit. Snažil bych se zachránit i vás...“

„Zmlkňte už, do prdele.“

„Mohl nás zabít všechny!“

„Ale nezabil, zato vy to uděláte, když okamžitě neztichnete!“ Znělo to jako brunetka s jizvou. Tím, co se stalo, se nezdála otřesená tak jako ostatní, a oni ji kupodivu poslechli.

„Nemusíš zachránit všechny,“ podotkla Judyta věcně. „To už není tvoje práce.“

Pak se zvedla na nohy, jednu ruku položila na stěnu, druhou zkontrolovala Luiziu, která celou nehodu prospala, a pokračovala dolů.

Trvalo dlouho, než Gabrysz dokázal vstát a následovat ji. Nikdo na něj nečekal. Průvodce byl daleko, Gabrysze obklopila temnota. Zespodu k němu chvíli doléhal šepot, nakonec ale umlkl i ten. Zvuky kroků byly vzdálené a podivně duté.

Jako by ho pohltila nicota, jako by najednou nebyl ani nahoře, ani dole.

Jako by nebyl vůbec.

Pak narazil do Luizina drobného tělíčka uvázaného na Judytiných zádech a zastavil se.

Schody skončily.

Někde vedle nich ležela zpřelámaná těla starého manželského páru a nebožáka, kterého strhli s sebou, průvodce se ale nezastavil a nikdo se neměl k tomu, aby se přesvědčil, jestli jsou opravdu mrtví.

Panebože, ovšemže jsou...

Následovali úzký pruh světla dlouhou chodbou, čekali, když průvodce otevíral dveře, aniž by věděli, kam vedou, nebo jestli je to na druhé straně bezpečné.

Gabrysz využil toho, že jen jdou, volnou rukou si rozepnul bundu, sáhl do pouzdra a vytáhl pistoli. Se zbraní připravenou se cítil líp, i když by se ve tmě neznámého prostoru nejspíš neodvažoval vystřelit. Šlapali bez zpomalení, bez zastavení. Nerozeznávali nic kolem sebe a ani se o to nesnažili. Gabrysz se sem tam otočil, i když za ním byla jen černota. Netušil, jak vypadá pozemní stanice, kterou průzkumníci přestali používat už dávno, baterku se rozsvítit neodvažoval a průvodce svítilnu neodkryl ani tady.

UVědomil si, jak málo toho ví o muži, který je vede – ani Judyta ho ve skutečnosti neznala, a kdyby se je rozhodl vlákat do pasti, všimli by si toho až ve chvíli, kdy by sklapla.

Bylo by snadné je zavést někam, kde už hlíd-ky nejsou. Nechat schované kumpány zabít je a okrást o všechno, co si s sebou vzali na zem. Tady by je nikdo nehledal.

Možná právě to bylo ve skutečnosti smyslem Sítě, možná k novému životu na povrchu nikdy nikomu nepomohla a ani se o to nesnažila. Příbuzní, kteří zůstali nahoře, si mohli představovat, jak skvěle se dole vede lidem, kteří se ve skutečnosti rozkládali na rychlo zahrabaní v troskách staré pozemní stanice. A možná, s vírou v lepší život přiživovanou Sítí, se po čase rozhodli vydat se za nimi.

Gabrysz pistoli opatrně natáhl a odjistil. I když přitom zašoupal nohama, zdálo se mu, že Judyta zvuk zachytila a nepatrně k němu natočila hlavu. Potichu zakašlal a nechal pistoli schovanou pod lemem bundy.

Chodba byla dlouhá a jednotvárná – pokud vůbec mýjeli odbočky, ve tmě je Gabrysz nerozeznal. Ticho znovu rušily jen zvuky namáhavého oddechování, občasného zašustění pláštěnky nebo bezděčného nárazu unaveného cestovatele do zdi.

„Pozor, jsou tu schody,“ ozval se zepředu průvodce.

Vystoupali za ním po schodišti nahoru a pokračovali dál zdánlivě nekonečnou tmou. Proužek světla bylo to jediné, co narušovalo jednolitou čern. Jako by na povrchu ani nic jiného nebylo.

Když průvodce konečně otevřel dveře, i Gabrysze, který šel poslední, oslepilo denní světlo.

Pustil vak na zem, zastínil si oči dlaní a snažil se vzpamatovat z nečekaného přechodu. Ačkoliv cesta nemohla trvat víc než pár hodin, zdálo se mu, že v temnotě strávil celou věčnost.

Zatímco utíkali z města, vyšlo slunce.

Lidé vpředu začali áchat a óchat, jako by nikdy předtím svítání neviděli.

Gabrysz se podíval na Luizu uvázanou na Judytiných zádech – spala a tváře měla rozpálené, zdála se ale v pořádku. Až se probere, bude jen překvapená. Z noci si nebude pamatovat nic. A za pár let už si možná ani nebude pamatovat, že kdy žila ve Visegrádu.

Jeden po druhém vyšli ven, Gabrysz s pistolí schovanou pod bundou jako poslední.

Nad hlavami se jim zvedal dóm, obrovská kupole z jakéhosi skla; zdála se jednolitá, jen přímo před nimi v ní byl otvor, kterým

se mohli dostat ven. Ale oni se nepohnuli. Stáli v hloučku, mžourali do ranního nebe a vypadali ztraceně. Některým z nich možná teprve v tu chvíli došlo, co udělali, a někteří pořád ještě nemohli uvěřit tomu, že se jim to povedlo.

Průvodce ukázal na sever. „Jděte tímhle směrem a do večera se dostanete do osady. Tam se o vás postaraj.“

„Máme pokračovat sami?“ podivila se brunetka.

„Jak jsme se domluvili.“

„Mně ale řekli, že nás dostanete do bezpečí. Tohle jako bezpečí nevypadá.“

„Do osady,“ vložil se do toho muž, ke kterému patřila žena se dvěma dětmi. „Nám řekli do osady.“

Průvodce pokrčil rameny. „Tak to kecali.“

Uprchlíci začali mluvit jeden přes druhého, ale on už je neposlouchal. Otočil se k nim zády, vrátil se do chodby a zavřel za sebou dveře. Ztichli a zadívali se na ně, jako by čekali, že si to průvodce rozmyslí a ukáže se znovu. Neukázal. Muž s lesklou pleší zkusil dveře otevřít, ale ani se nepohnuly.

Pochopili, že pro ně průvodce neudělá víc, než za co dostal zapláceno, a začali uvažovat, co dál. Někteří si unaveně posedali na zem,

odhodili zavazadla a začali si mnout nohy namožené dlouhou chůzí po schodech v konstrukci. Jiní se rozhlíželi kolem sebe se směsí obav, radosti a napětí.

„Půjdeme?“ zeptala se Judyta Gabrysze.

Gabrysz kývl.

Prolezli dírou na druhou stranu.

Zem tu byla suchá, porostlá nízkou, sluncem spálenou trávou. Pokud kdy vedla z osady na severu cesta k dómu, dávno zarostla, a protože se konstrukce k zásobování nepoužívala už roky a tolik lidí z Visegrádu na zem neproudilo, novou stezku nikdo neprošlapal. Krajina před nimi byla plochá, v dálce přetnutá pásem listnatých stromů. Vzduch chutnal jinak.

Když za sebou Gabrysz zaslechl kroky, otočil se.

Brunetka s jizvou zvedla ruce. „Vím, že se neznáme, ale všimla jsem si...“ Oblou bradou ukázala na pistoli, kterou Gabrysz neschoval.

„A?“ pobídl ji.

Brunetka nechala ruce klesnout. Muž, který ji doprovázel, zůstal stát jednou nohou uvnitř dómu a ostražitě pozoroval, jak mluví s Gabryszem. Oslovit ho očividně nebyl jeho nápad.

„Já vás znám,“ pokračovala brunetka.

„Vážně?“ Gabrysz se pokoušel znít nedbale, ale ztlumil hlas. Pokud ho opravdu poznala, nepotřeboval, aby to řekla ostatním. Teď, na denním světle, kde si ji mohl konečně prohlédnout, poznal i on ji.

Jako by pochopila, udělala dva kroky směrem k němu. „Ve Visegrádu jsem dělala to samé, co vy. Jen pro správce české župy.“

Gabrysz si uvědomil sotva znatelný přízvuk, který měli všichni Češi, když mluvili slovansky. „Proč mi to říkáte?“

Cítil, jak Judyta za ním nervózní, a nedivil se jí. I on si před dómem, z něhož vyrážela monstrózní konstrukce podpírající město vysoko nad nimi, připadal jako nahý. Stát tu, napospas čemukoliv a komukoliv, kdo se na povrchu vyznal líp než oni, a mluvit se ženou, která ho mohla přede všemi odhalit, nebyl dobrý nápad. Ale otočit se k ní zády se neodvažoval.

„Protože společně by se nám šlo líp,“ odpověděla brunetka.

„Možná vám,“ podotkl Gabrysz.

„Nám všem.“ Brunetka si odhrnula bundu a odhalila pouzdro s pistolí. „Máte tu ženu a dítě, chcete je ochránit a nemusíte na to být sám.“

Gabrysz povytáhl obočí.

„Vím, jak dobrý jste,“ dodala brunetka chvatně. I kdyby o něm slyšela jen polovinu toho, co se říkalo, muselo jí být jasné, že pro ochranu své rodiny udělá cokoliv. „Vy zase víte, že mám pravdu. A víte, i jakým výcvikem jsem prošla. Jestli nechcete zůstat na všechno sám, jsem ta nejlepší z možností.“

„Mám samotu rád,“ řekl Gabrysz.

Brunetka se nadechla, ale pak se zarazila. Chvíli ho pozorovala, a nakonec s nepatrným úsměvem zavrtěla hlavou. „My vás nezpomalíme. A směr máme tak jako tak stejný. Můžeme si navzájem chránit záda.“

Judyta přešlápla a suchá tráva jí pod nohama zapraskala.

Pár sekund bylo ticho.

Gabrysz ve skutečnosti samotu rád neměl a brunetka to buď poznala, nebo o něm věděla víc, než si myslel – podstatné ale bylo, že měla pravdu. Zatížit se starostí o ostatní nemohl, ale zůstat na všechno sám nemusel. Na neznámém místě bylo vždycky lepší mít někoho, na koho se mohl spolehnout. A i kdyby měl vycházet jenom z toho, co mu o sobě řekla...

Když začal otvorem v dómu prolézat muž s pleší, Gabrysz úsečně řekl: „Tak dobře.“

Vyrazili směrem, kterým ukázal průvodce.

Nedal jim žádnou mapu, pokud vůbec mapu povrchu měl, ale Gabrysz byl rozhodnutý jít na sever tak dlouho, dokud nenarazí na civilizaci. Jakoukoliv ochotnou s nimi obchodovat. V batohu měl krom nezbytností k tomu, aby mohli začít nový život, i spoustu věcí ke směně. Nahoře to všechno představovalo bohatství, Gabrysz si ale nebyl jistý, jakou hodnotu budou mít šperky, munice a knihy na zemi. Předpokládal, že v nich každý z povrchu pozná uprchlíky, a pak možná bude mít platinový náhrdelník zdobený vltavíny s bídou cenu jednoho noclehu v suchu a teple.

Vzduch voněl a Gabrysz se ho zhluboka nadechl. Poprvé od chvíle, kdy mu Judyta řekla, že se schází se Sítí, hodlá i s Luizou opustit město a na něm je, jestli půjde s nimi, nebo je už nikdy neuvidí, měl pocit, že by to mohli zvládnout. Že by na zemi mohli začít znovu a on by jednou možná nemusel litovat, i když by to trvalo dlouho a něco v něm by si nikdy neodpustilo, jak si vybral. Ochutnával plný vzduch povrchu a pokoušel se zapomenout na ohlušující bití zvonů, které ho provázelo cestou k dávno zapomenuté šachtě.

Prezident je mrtvý.

Ať žije prezident.

Ohlédl se přes rameno.

Brunetka s ním držela krok, její společník trochu zaostával, ostatní s odstupem následovali. Po pár kilometrech se skupina začala trhat víc, rodina se dvěma malými dětmi se proměnila v tečky uprostřed pole zarostlého pýrem. Brunetka zpomalila. Jen trochu, ale Gabrysz si toho přesto všiml. Podíval se na ni a ona pohnula koutkem úst, když pochopila, že pochopil, nahlas ale neřekla nic. Vypadala, že by dokázala jít den i noc s batohem na zádech a neunavit se, ale čekala na ostatní. Byla to slabost, kterou si ve skutečnosti nemohla dovolit, a přece...

Gabrysz se zhluboka nadechl.

Nechtěl nikoho vést, starat se o pomalé ani nést odpovědnost za slabé. Kdokoliv navíc krom Judyty a Luizy, na koho musel dávat pozor, ho jen okrádal o pozornost. A on si nemohl dovolit zapomenout na to, že jediné, na čem na povrchu záleží, je ochrana jeho rodiny. Bylo to kruté, ale Judyta měla pravdu, když šeptala, aby toho starce na schodech pustil – myslet musel jen na ni a na dceru.

Přesto...

Většinu svého života strávil tím, že někoho chránil. Starostlivost byla jeho povinnost i založení a něco takového nedokázal změnit ze dne na den. Jakkoliv si připomínal, že na ničem a nikom krom Judyty a Luizy nezáleží, ve skutečnosti mu záleželo na všech.

Tentokrát srovnal krok on s brunetkou.

Znovu se pousmála.

On ne.

Ale cítil se o něco líp.

Když si pak udělali přestávku, delší, než ve skutečnosti museli, rodina je dohnala. Žena byla zčervenalá námahou, lapala po dechu a odhrnovala si zpocené vlasy z čela. Nesla obě děti, jedno ve vaku na prsou, druhé na zádech. Muž měl batoh a v každé ruce jednu tašku. Malé vypoulené oči mu neustále těkaly sem a tam, neposadil se a ani na chvíli nesundal batoh ze zad. Gabrysz odhadoval, že pokud nezpomalí ještě víc, na příští zastávce už je rodina nedožene.

Napili se, stříděně pojedli a pokračovali dál.

Krajina kolem nich se pomalu proměňovala. Jakmile opustili stín města nad sebou, v suché trávě se začaly objevovat pozůstatky původního života. Betonové patníky, popraskané a obrostlé plevelem. Torza pilířů,

kteří, jak Gabrysz jako jeden z mála věděl, kdysi sloužily k vedení elektrického proudu. Převrácené kovové vraky, osamělé zdi budov, jež se dávno rozpadly, prázdné silnice vedoucí kolem neudržovaných polí. Někteří z nich se zastavovali v úžasu nad rozlehlostí okolní krajiny a sbírali útržky minulosti, tu a tam se povalující na zemi – kousky kovu, barevné střípky, cáry rozedrané časem.

Judyta se k němu obrátila s rozzářenýma očima. „Nádhera, vid’?“

Gabrysz se pokusil o úsměv, i když její nadšení nesdílel.

Osamělý tovární komín z červených cihel, betonové zátarasy uprostřed ničeho, rzí prožraná vlaková souprava tonoucí v keřích – z toho všeho jako by sálalo mrazivé neznámo. I když se s každým kilometrem potili víc a víc, Gabrysze při pohledu na zbytky starého světa obcházela zima.

Cestu jim přehradila řeka. Našli mělčinu a přebrodivili ji. Cítit pod bosýma nohama řasami porostlé kameny bylo něco nového. Žena se dvěma dětmi se opatrně sklonila, vyhrnula si rukávy a chvíli si jen nechala studenou vodu protékat mezi prsty. Její manžel nepřestával sledovat okolí, ostatní se ale na

okamžik nechali unést podivuhodným místem podobně jako ona.

Judyta se na Gabrysze dívala se širokým úsměvem, jako by čekala, že konečně pochopí, jak krásné to na povrchu je, a ve vlasech jí přitom tančily odlesky slunce na vodní hladině. Pohled na ni ho zabořil – věděl, že bude trvat dlouho, pokud vůbec, než jí dokáže úsměv upřímně opětovat. Ale jednou, možná...

Luiza se začala probouzet, a tak ji na břehu vytáhli z vaku a nechali chvíli pobíhat v rákosí. Nikomu jako by se najednou nechtělo spěchat. Mladý pár stál po kolena ve vodě, stříkal jeden na druhého a házel po sobě dlouhé zelené řasy. Dívka se smála, když jí chomáč řas přistál na temeni a rozlil se jí po ramenou jako vlasy.

Gabrysz je pozoroval a přemýšlel, jestli je nahore nikdo nepostrádá. Mohlo jim být patnáct, a pokud to nebyli sirotci, někdo se je ráno vydal probudit a našel posteje prázdné. Co napadlo jejich rodiče, když zmizeli? Nebo je sami poslali na zem, protože věřili, že tam čeká lepší budoucnost?

„Neměli by dělat takový hluk,“ postěžoval si muž se dvěma dětmi.

„Mají jen radost,“ namítla Judyta.

Jedno víčko muži zacukalo. „Nevíme, co tu může být. Do večera jsme to měli stihnout do osady.“

Obtloustlý muž si šátkem otřel pleš. „Zpomalovali jste nás vy.“

Ve vzduchu zapraskalo náhlé napětí.

Gabrysz se zvedl. „Má pravdu. Měli bychom jít.“

„Ale no tak,“ zavolalo na ně děvče a shodilo řasy zpátky do vody.

„Ještě ne,“ přidala se Judyta.

„Ale ano,“ řekla rázně brunetka. „Teď hned.“

U řeky ztratili pojem o čase. Gabrysz nebyl zvyklý na tak prázdnou, otevřenou krajinu, posetou jen troskami dávno zapomenutých vesnic a důkazy o tom, že ať už se na povrchu stalo cokoliv – možná všechno z toho, o čem s Piotrem občas mluvili –, bylo to bolestivé.

Vyrazili.

Gabrysz měl za to, že ušli mnohem víc, že osada by měla být blíž, že už jsou skoro tam. Ještě nikdy se v odhadu tak nespletl.

Když se začalo stmívat, zastavili u starého továrního komplexu. Plot s pokrouceným pletivem, had ostnatého drátu na zemi, po-mačkaná brána. Za ní Gabrysz rozeznal halu se střechou z vlnitého plechu a betonovou

budovu s částečně obnaženými trámy a ocelovými překlady. Od továrny je dělila bažina potažená žabincem, přes kterou někdo možná už dávno položil úzkou lávku, a pokroucené, navzájem propletené stromy.

Brunetka se naklonila ke Gabryszovi. „Možná bychom tu mohli přenocovat.“

Gabrysz přelétl pohledem okolí. Místo se mu nelíbilo, ale snad to bylo jen kontrastem s řekou, u které odpočívali naposledy. „Možná, ale... nebude snadné to zabezpečit.“

„Ne!“ vložil se mezi ně otec dvou dětí. Gabrysz si ani nevšiml, že je poslouchá. „Nemůžeme zůstat venku!“

„Nechceme zůstat venku.“ Brunetka ukázala na nízkou budovu za plotem. „Když si lehneme do té...“

Muž nenechal brunetku domluvit: „Do večera jsme měli být v osadě.“

„Ale nejsme.“

„Noci jsou bezpečné jen v osadách!“

„Tak to jste měl natáhnout krok,“ připomněl brunetčin společník nevrle.

„Jdeme už dlouho,“ souhlasila brunetka. „Jít nocí v neznámém terénu není...“

„Noci dole nejsou jako noci nahoře,“ zašeptal muž.

Brunetka a její společník se na sebe podívali.

„Můžeme se rozdělit,“ navrhl Gabrysz věčně.

Muž zavrtěl hlavou. „Ne, to ne. Měli bychom pokračovat.“

„Pokračujte, pokud chcete,“ brunetka ukázala na jeho ženu obtěžkanou dětmi. „Ale i jim by prospělo chvíli si odpočinout.“

V nastalém tichu jako by všichni zvažovali svoje možnosti. Muž váhal – nocovat v tovární hale se mu nechtělo, ale vyrazit do noci sám jen se svou rodinou se mu chtělo ještě méně.

„Takže?“ pobídla ho brunetka.

Když si rozechvěle promnul rty, ale neřekl nic, zkontrolovala svou pistoli a vydala se k vyvrácené bráně. Gabrysz ji následoval, ostatní čekali u bažiny.

Místo působilo bezútěšně, ale když obešli všechny haly, zdálo se prázdné. K přenocování vybrali malý, původně snad strážní domek s neporušenou střechou. Rozsvítili baterky a prohledali ho. Potom ho připravili tak, aby se v něm mohli uložit, a vrátili se k ostatním. Většina z nich byla vyčerpaná nejen celodenním pochodem, ale i vzrušením a strachem z neznáma. Vzduch se se soumrakem rychle

ochladil. Mladý pár měl v batohu jednoduchý lihový vaříč, a zatímco dívka hledala kostku pevného lihu, chlapec chystal do plechového hrnku cikorku. Když silná vůně pražené čekanky naplnila místnost, po jejímž obvodu si rozložili deky, zvedl hlavu k ostatním: „Dáte si taky?“ Ta otázka prolomila ledy, které při dlouhém, únavném pochodu praskaly jen pomalu. Jako by si až tady mohli dovolit vzít jeden druhého na vědomí – pád starého manželského páru a muže, kterého strhl s sebou, byl aspoň na chvíli jen hořkou vzpomínkou.

Gabrysz pozoroval, jak Judyta krmí Luzu, a když holčička začala zívát a mnout si oči, zvedl se a vyšel před domek. Venku se zatím setmělo; nebe, které se Gabryszovi zdálo nepřirozeně vysoko, bylo poseté miliardou hvězd. Představil si Visegrád mezi nimi a rychle potřásl hlavou, jako by tím mohl vzpomínku zahnat. Tam někde byl... vysoko nad zemí, obehnaný zdí a plný lidí.

Dávno si museli všimnout, že se něco stalo. Napadlo je, že už tam není, nebo ho ještě hledají?

Vítr hvízdal mezi obnaženými trámy budovy za ním a od domku se ozývala ukolébavka, kterou zamlklá žena zpívala svým dvěma

dětem. Jinak bylo všude hluboké ticho. Gabrysz se ohlédl a sklouzl pohledem po halách. Měl by spát, ale bál se, že první noc na povrchu neusne. Celé tělo ho brnělo v touze *něco* dělat. Kdyby haly prohledal, mohl se o povrchu dozvědět mnohem víc, než se dozvěděl z knih, ale taky se mohl propadnout červotoči prožranou podlahou a zlomit si vaz.

Noci dole nejsou jako noci nahoře.

Nad močálem cosi houkalo.

Gabrysz se zachvěl.

Když za sebou zaslechl kroky, neohlédl se. Věděl, že vyjde ven, protože nebude moct a chtít spát, stejně jako on.

Brunetka se vyloupila ze tmy, sáhla do kapsy bundy a vyprostila pomačkanou krabičku.

„Cigaretu?“ nabídla mu.

„Co v ní je?“ zeptal se Gabrysz – tabák byl až moc vzácná komodita na to, aby si ho i ve svém postavení mohla dovolit –, ale nechal ji, aby mu jednu vyklepla do dlaně.

„Neptám se a vám radím totéž.“ Brunetka oběma zapálila a odhodila sirku do bahna. Pak zhluboka potáhla a pomalu vypustila kouř do studeného vzduchu. V dálce něco znovu zahoukalo. „Jsem Lucie.“

„Gabrysz.“

„Já vím. Proč jste tady?“

Gabrysz se na ni nepodíval. „Protože jsme se shodli, že v noci nemá smysl pokračovat?“

„Proč jste na zemi?“ nenechala ho vyhnout se odpovědi.

I tak se o to pokusil. „Mohl bych se zeptat na totéž.“

Brunetka se usmála. „A já bych, na rozdíl od vás, odpověděla.“

Gabrysz zvedl ruku, a když Lucie neuhnula, zlehka se dotkl jizvy pod jejím okem. „To je váš důvod?“

„To je daň za chybu, kterou jsem udělala.“ Brunetka potáhla z cigarety. „Vy jste jiný případ.“

Gabrysz zavrtěl hlavou. „V životě jsem udělal spoustu chyb.“

„Nahore jste ale měl všechno, co...“ začala Lucie.

Gabrysz prudce zvedl ruku.

Brunetka okamžitě zmlkla.

Oba hodili cigarety na zem a zašlápli je. Bahno pod jejich nohama zamlaskalo.

Gabrysz stál a díval se do tmy. Byl to jen mžik. Zamrkal, a najednou si nebyl jistý, jestli se mu to nezdálo – možná to byl jenom odlesk padající hvězdy na hladině močálu, ale

mezi pokroucenými stromy jako by se něco mihlo.

„Co jste viděl?“ zašeptala brunetka.

Co jsem viděl?

Zvedl se vítr a rozhoupal větve. Jedna z nich do ticha zavržala.

„Co jste viděl?“ zopakovala Lucie. Pistoli vytáhla neskutečně rychle.

Gabrysz zavrtěl hlavou. „Nevím.“

Brunetka udělala krok vpřed a pod nohou jí zakřupal písek.

Gabrysz ji zastavil a pomalu vydechl. I kdyby se mezi stromy něco schovávalo, nesměl se bát. Strach z neznámého ho mohl oslepit a ohlušit. I když mu povrch naháněl hrůzu ne menší než komukoliv jinému z města, věděl, že se jí nesmí poddat.

Naznačil brunetce, ať zůstane u boudy, a sám se vydal do tmy.

Pomalou vytáhl pistoli a zastavil se až před prvními stromy. Díky jasnému nebi nepotřeboval baterku, ale mezi pokroucenými kmeny byla tma hluboká, a pokud v ní něco bylo, on to nerozeznal; rozsvítit si ale nedovolil.

Dlouho jen stál a poslouchal.

Z dálky za ním se ozýval sotva znatelný hovor. Někdo si v domku povídal.

Ohlédl se přes rameno a rozeznal temnou siluetu brunetky. Zvedla ruku proti úzkému pruhu světla, které z domku vycházelo, a ukazováčkem se dotkla palce, aby Gabryszovi naznačila, že je všechno v pořádku. Jenže on se nemohl zbavit pocitu, že není. Že ve skutečnosti není v pořádku nic.

To houkání, uvědomil si. Umlklo.

Gabrysz se otočil zpátky.

A uviděl to.

Míhalo se to mezi stromy, obrovské, černé a plné nohou. Řítilo se to k němu, hnalo se i plazilo současně. Gabrysz dokázal nezuhnout, zvednout pistoli, zamířit.

Prásk!

Střela se do černé masy zakousla, ale nepomalila ji.

Prásk!

Prásk!

Podruhé zasáhl, potřetí minul. Tvor před ním se rozlil do beztvaré hmoty, jako by se vyloupl ze tmy a s tmou zase splynul. Vzduch prosekla jedna z jeho nohou. Gabrysz uskočil na poslední chvíli, překulil se přes rameno a zvedl se.

Namířil znovu...

Tvor už před ním nebyl.

Pak se z domku za jeho zády ozval řev.

Luiza.

Gabrysz se vrhl zpátky. Padesát metrů, které ho od domku dělily, se mu zdálo nekonečných. Někdo vyrazil okno a dva lidé se protáhli ven – pořezali se o sklo, ale bylo jim to jedno.

Prásk! Prásk!

Ze dveří vyběhla Judyta s Luizou v náručí a žena se dvěma dětmi.

Brunetka stála před nimi a střílela do domku.

Gabrysz schoval Judytu s Luizou za svá záda, otočil se do místnosti a ztuhl – na podlaze v zadním rohu domku ležel chlapec, který jim nabízel cikorku. Lihový vaříč byl převrácený, plechovka se směsí promáčknutá. Chlapec taky. Hlavu měl puklou, část kůže s vlasy byla přilepená na zdi, do spáry v betonové podlaze stékala krev. Jedna jeho ruka sebou škubala. Nad polámaným tělem se tyčilo černé monstrum a v obrovských kusadlech svíralo mrtvolu dívky. Ještě před pár hodinami házela řasy doprostřed řeky a smála se tomu, teď z ní zbyl jen zkrvavený trup, ze kterého visely provazce střev. V druhém rohu seděla starší žena a ječela. Na tváři